

Oktober 2015

Koncept för Björnbären

Münchens första tysk-svenska förskola

Björnbären e.V.

Björnbären
Rottmannstraße 21
80333 München

089 / 217 506 27
personal@bjornbaren.de
vorstand@bjornbaren.de
www.bjornbaren.de

Inhalt

1 Vad är Björnbären?	3
2 Styrdokument.....	4
3 Övergripande mål.....	4
4 Pedagogik.....	4
5 Mål	5
6 Organisation.....	6
6.1 Läge.....	6
6.2 Lokaler och utrustning	7
6.3 Personal.....	7
6.4 Finansiering.....	8
6.5 Öppettider och rutiner för dagen.....	9
7 Uppfyllelse av de pedagogiska målen.....	10
7.1 Musik och rytmik.....	10
7.2 Språk och literacy	10
7.3 Matematik och naturvetenskap	11
7.4 Skapande verksamhet och estetisk bildning	11
7.5 Rörelse och hälsa	12
7.6 Miljö.....	12
8 Nyckelprocesser.....	13
8.1 Lämning och hämtning	13
8.2 Morgonsamlingen	13
8.3 Inskolning	13
8.4 Fester.....	14
8.5 Fri lek.....	14
8.6 Vila.....	15
8.7 Övergången till skolan	15
9 Kommunikationsstrukturer	15
9.1 Föräldrar.....	15
9.2 Personal.....	16
9.3 Barn.....	16
9.4.Klagomålshantering	16
9.5 Dokumentation.....	16

”Allt stort som skedde i världen

skedde först i någon människas fantasi“

Astrid Lindgren

„Alles, was an große, in der Welt geschah,
vollzog sich zuerst in der Phantasie eines Menschen“

Astrid Lindgren

1 Vad är Björnbären?

Björnbären är Münchens första tysk-svenska förskola. Engagerade föräldrar grundade förskolan 2013 med en vision om en förskola med fokus på tidig tvåspråkig utveckling.

Förskolan riktar sig till barn i åldern 1 till 6 år. Den drivs som ett föräldrakooperativ som är icke vinstdrivande. Föreningen stöds ekonomiskt av Münchens stad.

2 Styrdokument

Den bayerska läroplanen för förskolan (Bayerischen Erziehungs- und Bildungsplan, BEP) och den bayerska förskolelagen (Das Bayerische Kinderbildungs- und Betreuungsgesetz, BayKiBiG) ligger till grund för Björnbärens verksamhet.

3 Övergripande mål

Även lärande med alla sinnen är viktigt. Detta talar till huvudet, hjärtat och handen. På så sätt kan barnet uppleva lärandet som något glädjefullt, vilket lägger grunden till ett livslångt lärande. I en miljö präglad av ömsesidigt förtroende kan barnet upptäcka världen, nämligen sin egen.

Förskollärarna¹ stödjer barnen i denna upptäckarprocess. De är empatiska och kan hantera konflikter, ger impulser och sätter gränser, är så aktiva som nödvändigt och passiva som möjligt. Ett förtroendefullt och varaktigt samarbete mellan personal och föräldrar är en förutsättning för att barnens utveckling ska bli så bra som möjligt.

---

¹ Med förskollärare menas här all pedagogisk personal.

4 Pedagogik

”Lära med huvud, hjärta och förstånd” (Johann Heinrich Pestalozzi)

Sinnliga erfarenheter utgör grunden i barns handlande. I det pedagogiska arbetet strävar vi därför efter att utmana barnens alla sinnen. Vi är inte bundna till någon speciell pedagogisk tradition, utan finner Maria Montessoris tanke ”Hjälp mig att göra det själv” lika viktigt som Waldorfpedagogikens naturbundenhet. I Reggio Emilia-pedagogiken, som utvecklades i Italien av Loris Malaguzzi, finner vi dock störst överensstämmelse med hur vi arbetar. Enligt Reggio Emilia har barnet hundra språk för att uttrycka sig. Istället för att tvinga på barnen de vuxnas språk så söks vägar för att förstå barnens sätt att uttrycka sig och för att förstå deras behov att begripa världen med alla sinnen. I Reggio Emilia är de båda aspekterna frihet och vägledning förutsättningar för att kunna utmana barnens alla sinnen. I alla förskolans områden är även följande citat relevant: ”Jag hör och jag glömmer. Jag ser och jag minns. Jag gör och jag förstår.” (Konfucius, 553-473 f.Kr.)

Viktiga hörnstenar i vårt arbete är:

- Att följa barnet på sin väg till utforskande och lärande
- Barnen är aktiva medskapare av sin egen utveckling och förstår världen på sitt sätt
- Barn lär genom försök och misstag och utvecklas därigenom till människor som kan tänka efter och handla självständigt
- Inget riktade aktiviteter för att utveckla vissa förmågor eller färdigheter
- Vi tar hänsyn till det som är viktigt för barnet för tillfället, istället för att förmedla på förhand given kunskap
- Barnen får hjälp till självhjälp
- Att komma på den rätta frågan är viktigare än att hitta det rätta svaret
- Rummen är tysta pedagoger som har ett varaktigt inflytande över barnen
- Tvåspråkigheten går som en röd tråd genom hela förskolans verksamhet

5 Mål

En viktig hörnsten i vårt pedagogiska arbete är barnens personliga utveckling. Vi stödjer barnen i processen att orientera sig i och hitta sin plats i världen. Barnen lär sig ett uppskattande och respektfullt förhållningssätt till natur, växter, djur, människor och föremål.

För oss är det viktigt att hjälpa barnen på väg till deras självständighet, så att barnet utvecklar

självkänsla och självmedvetenhet. Så kan barnet utveckla en vi-känsla tillsammans med gruppen och lära känna sig själv och andra bättre. I de ständigt föränderliga gruppprocesserna tränas barnen i konflikthantering, hjälpsamhet och kommunikativ kompetens. I denna process tar barnen mer och mer ansvar över sitt eget handlande och utvecklar frustrationstolerans och empati.

6 Organisation

6.1 Läge

Vår förskola ligger i Maxvorstadt, på den lugna sidogatan Rottmannstraße. Trots att Rottmannstraße ligger i närheten av såväl Dachauer- som Augustenstraße och ligger i närheten av Stiglmaierplatz hör vi ingenting av trafiken. Grönområden i vår närhet är parkerna Maßmannpark och Königsplatz. Med kollektivtrafiken är vi snabbt i Luitpoldpark eller på Olympiaområdet.

6.2 Lokaler och utrustning

Lokalerna är uppdelade på två våningsplan. Huvudingången ligger på nedre plan. Där befinner sig ett cirka 50 kvadratmeter stort rum med flera olika funktioner: hall, tvättutrymme, läshörna/myshörna samt en liten trappa ner till gymnastikrummet. Utöver det finns en barntoalett och en personaltoalett. I läshörnan finns ett varierande utbud av böcker och spel. I en mysig soffa och fåtölj kan barnen ägna sig åt det de är intresserade av. Det finns även en liten grotta och en upphöjning som bjuder in barnen till aktiviteter. I tvättutrymmet finns det fyra handfat i barnhöjd.

Via en trappa når man entréplan. I övre hallen kan de större barnen nå en koja med hjälp av en stega. På entréplan finns det utöver hallen fyra rum: grupprum med en scen, läshörna och målarbord, vilrum, kök samt ett toalettutrymme med skötbord.

Även köket rymmer flera olika funktioner. Det tjänar som kontor, personalrum, liksom matrum för en liten grupp barn. Köket är utrustad med sedvanligt köksgeråd. En läsplatta och en dator finns till barnens förfogande under uppseende av förskolepersonal.

Från grupprummet når man den lilla trädgården, där det finns en sandlåda, sandleksaker och några buskar som bjuder in till lek.

Inom Reggio Emilia räknas rummet som en tredje pedagog som erbjuder barnen trygghet och utmaningar. Barnet är aktiv i processen att lära känna sig själv och sin omgivning. Björnbärens rum är öppna och barnen har fri tillgång till ett varierande utbud av material och leksaker. Rummen är anpassade efter de behov och intressen barn i förskoleåldern har.

Rummen liksom trädgården är planerade i enlighet med de gällande säkerhetsanordningar som gäller för förskolor (GUV-Richtlinie).

6.3 Personal

Förskolans arbetslag består av fyra personer, samt när det är möjligt, en praktikant som gör ett frivilligt socialt år. Personaltätheten uppfyller kraven från den bayerska förskoleförordningen (AVBayKiBiG). Personalen förfogar över kunskaper inom utvecklingspsykologi och pedagogik och har erfarenheter av att arbeta med människor i olika åldrar. De har även nödvändig hälsomässig lämplighet. Arbetslaget är utbildat inom första hjälpen för barn. Alla är utbildade till statligt godkända förskollärare eller barnskötare eller har en likvärdig, godkänd examen.

Det finns både svenskatalande- och tysktalande personal. Kunskaper i det tyska språket är en förutsättning för de svenskpråkiga medarbetarna för att kommunikationen ska bli lyckad med barnen, föräldrarna och medarbetarna.

Arbetstiden omfattar pedagogiskt arbete med barnen liksom förtroendetid för förberedelser och efterarbete. I fall av sjukdom eller semester bland den ordinarie personalen tar vi in vikarier.

Styrelsen och Björnbärens föräldrar uppmuntrar personalen till fortbildning, liksom till stöd utifrån för

att ständigt vidareutvecklas.

6.4 Finansiering

Förskolan Björnbären erhåller statliga och kommunala medel. Föräldrarna betalar en månadskostnad. Den summa föräldrar betalar liksom de tider de bokar barnomsorg är fastslaget i förskolans kontrakt med föräldrarna.

6.5 Öppettider och rutiner för dagen

Förskolan Björnbären är öppen mellan klockan 7.30 och 17 varje vardag. På fredagar stänger förskolan redan kl 16.30.

07:30-09:00	Lämning med frukost
09:00-09:30	Morgonsamling (barnen hälsas välkomna, olika planerade aktiviteter)
09:30-11:30	Olika aktiviteter (fri lek, olika planerade aktiviteter, lek i trädgården, utflykter)
10:30	Mellis
11.30-12:15	Lunch
12:15-12:30	Blöjbyte, tandborstning etc.
12:30-14:00	Middagsvila Vila (ljudböcker, böcker), öppna aktiviteter
14:30-17:00	Fri lek, öppna aktiviteter, hämtning
15:00	Mellis
17:00	Stängning

7 Uppfyllelse av de pedagogiska målen

Vi har valt ut följande områden som vi framförallt arbetar med. Målen för verksamheten är hämtade från gällande förskoleförordning ([AVBayKiBiG](#)).

7.1 Musik och rytmik

§11 *"Barnen ska uppmannas att sjunga tillsammans. De ska lära att lyssna och förnimma musik koncentrerat och få tillfälle att lära känna olika musikinstrument och den musikaliska tradition från sin egen kultur och främmande kulturer."*

Att musicera är det intensivaste, mest känslomässiga uttrycket som människan har skapat (Klausmeister 1978). Att sjunga är en väsentlig del av kulturen. I vår tysk-svenska förskola lär barnen känna olika skillnader men också likheter mellan den tyska och den svenska kulturen. Det musisk-rytmiska handlandet stödjer barnens språkutveckling. Alla viktiga språkliga element kan återfinnas i musiken, som exempelvis rytm, ljudstyrka och betoning.

Musik har ett stort inflytande på den kognitiva, känslomässiga och sociala utvecklingen. Genom att

handskas med toner och rytmer utvecklas barnens inlevelseförmåga, iakttagelseförmåga och förmåga till att orientera sig. Även uthållighet och koncentrationsförmåga övas. Det finns flera sätt att arbeta med musik: sjunga, sånglekar, klangberättelser, lära sig skilja mellan olika klanger och ljud, spela instrument samt rytmik som symbios mellan musik och rörelse.

I den dagliga morgonsamlingen lär barnen känna dessa olika musiska uttrycksformer. Många sånger finns tillgängliga både på tyska och svenska. Vi upptäcker tillsammans med barnen likheter och skillnader i innehåll samt översätter sånger. Till olika tillfällen letar vi passande sånger på båda språken, t.ex. sånger om djur, årstider eller festligheter. Barnen har tillgång till olika slags instrument som skullror, klockspel etc. Här är det viktigt att ta hänsyn till varandra med tanke på den stora åldersblandningen i barngruppen.

7.2 Språk och literacy

§5 *"Barnen ska lära sig att uttrycka sig på ett passande sätt i det tyska språket, liksom även genom mimik och kroppsspråk, kunna följa längre sammanhängande framställningar eller berättelser och själv kunna berätta sammanhängande berättelser."*

"De ska utveckla och förfina ordförrådet, begreppsbildning och uttalet, meningsbyggnad och språkliga abstraktioner motsvarande deras utvecklingsnivå."

Literacy är förmågan att kunna hantera det talade och skrivna språket. Språk finns överallt och är ständigt närvarande i förskolans vardag. Sånger, ramsor och fingerlekar genomförs på båda språken och morgonsamlingen äger rum på både svenska och tyska.

Språk äger alltid rum i en kontext och vi upptäcker det skrivna språket i förskolans vardag såväl som utanför förskolans väggar. Inne på förskolan kan barnen till exempel upptäcka sitt namn. Utomhus upptäcker barnen ord och bokstäver på bland annat trafikskyltar och reklamskyltar.

7.3 Matematik och naturvetenskap

§6 *"Barnen ska utifrån sin utvecklingsnivå lära sig att hantera tal, mängder och geometriska figurer, kunna känna igen och benämna dessa."*

"Barnen ska erfara tid, väga vikter, mäta längder, jämföra volymer, hantera pengar och därigenom också få första insikter om ekonomiska sammanhang."

§7 *"Barnen ska lära sig förstå naturvetenskapliga sammanhang och själv genomföra experiment."*

"De ska lära sig hantera olika uppgifter kopplade till barnens erfarenhetsvärld, som kräver naturvetenskapliga eller tekniska kunskaper."

Lekfullt och med alla sinnen erfar barnen matematik och naturvetenskap och de utvecklar därmed grundläggande matematisk och naturvetenskaplig kompetens. Barnen utvecklar förståelse för relationer (mindre/större, närmre/längre bort, tyngre/lättare) liksom lär känna olika geometriska figurer. Barnen lär sig orientera sig i tid och rum.

Vi ger barnen möjlighet att befatta sig med matematik och naturvetenskap i förskolans vardag. Barnens nyfikenhet är vår utgångspunkt. Vi tar barnens frågelust på allvar och utforskar tillsammans med dem vår närhet. I ett lekfullt tillvägagångssätt tar barnen del av matematik i form av fingerlekar, rim och planerade aktiviteter. Många ritualer och återkommande aktiviteter ger barnen möjlighet att komma

nära matematiskt innehåll och sammanhang, som exempelvis att räkna barnen i morgonsamlingen, duka bordet, städa, laga mat och baka liksom följa med till affären och handla. Barnen bygger och leker med olika slags material och naturvetenskapliga experiment genomförs av och med barnen.

7.4 Skapande verksamhet och estetisk bildning

§10 *"Barnen ska lära sig iakttä former, färger, rörelser och estetik i deras omvärld, liksom att omsätta sina erfarenheter i kreativt skapande."*

Den estetiska bildningen genomsyrar alla barnens sätt att uttrycka sig: språk, mimik, gester, sång och musik, rörelse och dans. Estetiska upplevelser sker i vardagen, i naturens under men också genom att betrakta bilder, vid läsning av böcker och vid museibesök, teater och musikföreställningar. I den skapande verksamheten blir det tydligt vilket inflytande den har på andra områden i förskolans verksamhet. Språk är alltid närvarande, då barnen i det kreativa skapandet förbättrar sin språkförståelse och utökar sitt ordförråd. Kunskaper av historiskt och kulturellt slag förmedlas. Naturvetenskapliga och matematiska färdigheter övas genom att mäta, väga och räkna. Den varsamma hanteringen av olika material, också återvinningsbara, främjar en hållbar miljö. Finmotorik, öga-hand-koordination och grovmotoriska färdigheter övas och befästs i den skapande verksamheten.

Under inflytande av Reggio Emilia-pedagogiken vill vi ge barnen möjligheter att experimentera med olika slags material. Barnen har ständigt tillgång till pennor, vaxkritor, penslar, saxar, olika slags lim och klister, papper och vattenfärger. I vår atelje på nedre plan kan barnen under uppsyn av de vuxna arbeta med lera, acrylfärger, verktyg med mera.

Barnen har direkt tillgång till tvättställ, vilket möjliggör ett självständigt kreativt skapande. Vid allt kreativt skapande, oavsett barnens ålder, står den kreativa processen snarare än slutprodukten i fokus. Emellanåt erbjuder vi barnen möjlighet till pyssel såsom martinslyktor, vika pappersblommor, göra egna bilderböcker och mycket mer.

7.5 Rörelse och hälsa

§12 *"Barnen ska ges tillräckligt rörelseutrymme för att kunna pröva och utveckla sina motoriska färdigheter och sin skicklighet."*

§13 *"Barnen ska lära sig vara noga med en sund och balanserad kost samt värna om tillräckligt med rörelse och vila. De ska öva in rutiner för hygien och kroppsvård samt skydda sig mot sjukdomar. De ska utveckla sin kroppsuppfattning och obesvärat hantera sin sexualitet. De ska utveckla förståelse för risker i vardagen, framför allt i trafiken."*

Rörelse räknas till en av barnets grundläggande aktivitetsformer och sätt att uttrycka sig. Barnen har en naturlig vilja och lust till att röra sig. För dem är rörelse ett viktigt sätt att lära känna sin omvärld, förstå den och att påverka den. De får därigenom kunskaper om sig själva och sina kroppar och förmågan att kommunicera med andra.

Rörelse och hälsa kan nås genom eget handlande. I förskolans lokaler kan barnen samla erfarenheter av olika slag. Särskilt lämpade för det är gymnastikrummet på nedre plan samt de olika upphöjningar (scen, kojor) som finns på övre plan. Utifrån barnens olika behov delas de ofta in i smågrupper. Alltefter situation bestämmer barnen om de vill leka i trädgården, i gymnastikrummet eller i en lekpark. De upptäcker på så sätt sin omvärld och lär sig att vara i trafiken.

Rörelse och hälsa kompletterar varandra. Att äta hälsosamt är en viktig del av hälsan och bör upplevas med alla sinnen. Barnen lär känna skillnaden mellan hunger och mättnad. Genom att låta dem vara med och förbereda och inhandla t.ex. frukost och mellis lär sig barnen uppskatta och tillreda olika livsmedel. Barnen lär sig en sund, balanserad kost och att inte slösa med resurser. Vi månar om ekologiskt odlad mat, där de kulinariska egenheterna från olika länder kommer till uttryck. Lunchen levereras av en ekologiskt certifierad catering. Till mellis serveras till övervägande del frukt och grönsaker efter säsong.

Till en god hälsa hör förutom matens inflytande och rörelse även kunskaper om kroppsvård, hygien och sexualitet. Barnen ska lära känna sina egna kroppar, att de har en egen intimsfär och att man får säga nej till obehagliga känslor. I förskolan borstar barnen tänderna efter lunchen, tvättar händerna, övar på att bli blöjfria och att snyta sig.

7.6 Miljö

§8 *"Barnen ska lära sig känna igen och vara med och påverka ekologiska samband. De ska utveckla medvetenhet för en sund miljö och sin egen betydelse för ett agerande för miljön, samt utveckla ett tilltagande ansvar för den värld de lever i."*

I en tid då den naturliga miljön, det vill säga skog, äng, vattendrag och djur mer och mer trängs tillbaka, är det viktigt att låta barnen få tillgång till naturen. Att leva och uppleva naturen är en stor berikning för barnen. De kan här få utlopp för sin lust till rörelse och hitta ställen att dra sig tillbaka på. De ges möjlighet att själva vara aktiva. I naturen kan varje barn, helt efter sina fysiska och kognitiva förmågor, bli aktiva. Naturen är en bra plats för en åldersblandad barngrupp. För barnens utveckling är det viktigt att komma i kontakt med naturen och miljön. För miljön och naturen är det viktigt att möta människor som respekterar och vårdar den. Att befinna sig i det fria främjar immunförsvaret. Utöver detta har rörelse och vistelse i och med naturen ett positivt inflytande på barnens välbefinnande.

Barnen uppmuntras att utforska grundläggande material med alla sina sinnen. Utevistelse i trädgården och promenader till närbelägna lekplatser hör till förskolans återkommande aktiviteter. Förskollärarna förklarar lekfullt naturens sammanhang. De vuxna är goda förebilder för ett respektfullt förhållningssätt till naturen. Genom heldagar ute i naturen, så kallade "utedagar", lär barnen känna naturen med alla sinnen. De får inblick i djurens och naturens behov och levnadssätt. Intensiva naturupplevelser möjliggörs, som i sin tur påverkar barnens känslomässiga, kognitiva och sociala utveckling positivt. Barnen utvecklar sin förmåga att värdesätta och respektera sin omgivning och utvecklar därmed en handlingsberedskap. Under utedagarna finns inga leksaker tillgängliga, vilket gör att barnens kommunikativa förmåga och samarbetsförmåga utvecklas. Barnen får möjlighet till fantasi, ta egna initiativ och använda sin kreativitet. Att röra sig i naturen och i den friska luften främjar barnens motoriska färdigheter och barnens kroppsuppfattning stärks.

8 Nyckelprocesser

8.1 Lämning och hämtning

Lämning av barnen sker från kl 7.30 till 9.00. Barnen lämnas i grupprummet. Vi uppmärksammar varje barn och utformar hälsningssituationen olika utefter barnets behov. Lämningen ska hållas relativt kort för såväl små som stora barn. Vi vill ge barnen och föräldrarna en god start på dagen. Lämningen ska präglas av barnens självständighet.

Hämtning sker mellan kl 14.30 och 17.00. Självklart kan barnen hämtas tidigare om detta kommit överens med personalen. Hämtningen är precis som lämningen en ritual för barnen med återkommande rutiner. Den signaliserar att *"nu är min dag på förskolan slut"*. Hämtningen ska ske med hänsyn till andra barn. Under mellisen, som serveras kl 15.00, kan barnen bara bli störda i undantagsfall. Därför ska hämtning alltid ske strax före eller strax efter kl 15.00.

8.2 Morgonsamlingen

I morgonsamlingen samlas alla barn och all personal och hälsas välkomna. Oftast delas barngruppen upp för att alla barn, oavsett ålder, ska kunna ta del av samlingen på bästa möjliga sätt. På detta vis kan olika pedagogiska aktiviteter genomföras utefter barnens utveckling. Morgonsamlingen är viktig för barnet för att det på så sätt förstår att det är en del av en grupp samt att vi-känslan stärks. Varje barn blir uppmärksammat.

Aktuella teman (årstiden, fester, händelser) behandlas i olika pedagogiska aktiviteter och barnens intressen och ideer tas till vara på. Vi pratar om dagen som kommer. Vi räknar alla barn, samtalar om olika saker och sjunger sånger på båda språken.

8.3 Inskolning

Inskolningen på förskolan är en viktig händelse som präglar förhållandet mellan personalen, föräldrarna och barnet. Hänsyn tas till barnets behov under inskolningen, för att barnet och föräldrarna ska komma tillrätta med den nya situationen. Övergången från familjelivet till förskolan kan bara lyckas i ett gott samarbete mellan föräldrar, barn och personal.

Inskolningen sker efter Berlin-modellen, som sker steg för steg. Föräldrarna stöttar barnet i denna process. Under en del av inskolningen finns föräldrarna närvarande på förskolan. Varje barn får en ansvarig förskollärare som fungerar som anknytningsperson, vilken också fungerar som kontaktperson för föräldrarna.

Inskolningsprocessen är klar först när barnet har utvecklat ett tryggt förhållande till sin nya omgivning, barnen och personalen. I regel varar inskolningen två veckor och bör inte överskrida fyra veckor.

8.4 Fester

Fester är återkommande ritualer i förskolevardagen. Hos Björnbären uppmärksammas såväl svenska som tyska seder och bruk. Därtill hör exempelvis årstidsbundna fester som påsk, jul, St. Martin, Nikolaus och lucia. Barnen sjunger sånger och upplever traditioner från de båda länderna.

En viktig fest för varje barn är födelsedagen. Denna särskilda dag uppmärksammas med en liten fest på förskolan, en födelsedagskrona barnet är med och gör samt kakor som föräldrarna tar med sig. Självklart får barnet en liten present. Vi dukar fint och uppmärksammar barnet med en svensk och en tysk födelsedagssång.

8.5 Fri lek

Lek är viktig för utvecklingen! Resultat från hjärnforskning och utvecklingspsykologi visar bilden av barn som nyfikna, aktiva och självständiga upptäckare. Med fri lek menas den tid barnen har till att själv välja aktiviteter. Härtill hör också friheten att inte göra någonting. Ur långtråkigheten uppkommer nya ideer.

Barnen kan sysselsätta sig med material och aktiviteter som passar för sina aktuella intressen och därigenom göra saker i sitt eget tempo. På så sätt möjliggörs en obehindrad självständig utveckling. Rummen är inredda så att barnen ska kunna följa sina olika intressen. En byggmatta, en scen, två upphöjda kojor, en atelje och ett gymnastikrum bjuder in barnen till upptäckande och utforskning.

Det material som står till barnens förfogande omfattar allt från saxar, lim och papper till pärlor, knappar, korkar, spel och musikinstrument. På grund av den stora åldersspannet finns vissa leksaker och visst material tillgängligt vid förfrågan. Detta främjar barnens språkutveckling och självständighet. Vi lägger stor vikt vid att skapa föränderliga lekmiljöer.

Under den fria leken lär barnen att hantera sina tankar och känslor och att sätta sig in i sina lekkamraters situation. I konfliktsituationer måste de finna kompromisser och hitta lösningar. Det erbjuds också olika pedagogiska aktiviteter, såsom lekar, musik, slöjdande, högläsning, måla eller olika hushållsuppgifter. Små barn behöver relationer till andra barn och kommer i kontakt även utan verbalt språk. För dem är framförallt olika slags material intressant, som erbjuder många olika möjligheter.

Personalen ger barnen impulser, men orienterar sig alltid efter barnens behov. I den fria leken har förskollärarna framförallt möjlighet till observation och dokumentation.

8.6 Vila

Efter lunchen och blöjbytet ägnar sig barnen åt vila. Det är viktigt att barnen kan komma till ro efter att ha varit aktiva. Vilan gestaltas efter barnens behov. I vilrummet har de mindre barnen en egen madrass och egna sängkläder. Under tiden de små barnen sover vilar de stora barnen. De väljer själv ut sin viloplats i grupprummet och tillbringar ungefär en halvtimme med exempelvis en ljudbok eller berättelse, högläsning eller avslappningsmusik.

8.7 Övergången till skolan

Sista året innan inskolningen till skolan får de största barnen ta del av särskilda aktiviteter som främjar övergången till skolan. Barnen ska ges möjlighet att växa sig in i sin kommande roll som skolbarn med glädje. Vid dessa aktiviteter handlar det framförallt om utvecklandet och befästigandet av det tyska språket, utökning av ordförrådet och att lära känna sina egna styrkor och svagheter liksom att

värdesätta det egna handlandet. Detta lärande sker lekfullt med alla sinnen.

9 Kommunikationsstrukturer

9.1 Föräldrar

Genom det stora åldersspannet från 1 till 6 år innebär ofta föräldrasamverkan ett flerårigt samarbete. Grundstenarna i vår föräldrasamverkan ser ut så här:

- **Korta dagliga samtal**
Det dagliga utbytet är oundvikligt. Positiva eller negativa händelser förmedlas vidare och viktig information utbyts.
- **Utvecklingssamtal**
Utvecklingssamtal kan ske efter önskemål från personalen eller föräldrarna. Dessa sker två gånger per år. Vid dessa samtal förmedlas barnens aktuella utveckling, vi informerar om gruppdynamiska processer och möjliggör målformulering och önskemål. I slutet av förskoletiden äger ett avslutningssamtal rum.
- **Föräldrasamling**
Allt efter behov ordnas föräldrasamlingar. De är en del av föreningens stadgar och ger föräldrarna möjlighet att diskutera och rösta över saker som rör Björnbären. Föräldrasamlingarna utlyses av styrelsen vid behov.
- **Föräldramöte**
Föräldramöten organiseras och leds av personalen. Dessa möten behandlar pedagogiska och organisatoriska frågor. Föräldrarna ges möjlighet att få mer inblick i den pedagogiska vardagen.
- **Veckobrev**
Viktiga händelser och information erhåller föräldrarna via mail, vid entrédörren eller på anslagstavlan i hallen.

Varje vecka är en familj kontaktperson ifall särskilda arbeten måste utföras. Det kan exempelvis röra sig om att gå och handla, ta saker till återvinningen samt i nödfall hoppa in och vikariera på förskolan ifall ordinarie personal och vikarier är sjuka. Tvätt av förskolans handdukar sker av en familj. Föräldrarna bjuds in vid behov in till eventuella andra aktiviteter.

9.2 Personal

Liksom i alla andra förskolor är det också hos Björnbären viktigt med en nära kommunikation med överenskommelser mellan personalen. En gång i veckan ordnas personalmöte. Detta möte varar två timmar och ger personalen möjlighet att diskutera förskolans verksamhet. Särskilda planeringsdagar

äger rum efter överenskommelse med styrelsen. En gång per år har förskolechefen enskilda medarbetarsamtal med all personal.

9.3 Barn

Barnen har medbestämmanderätt hos Björnbären. Barnet kan själv bestämma vad det vill göra och med vem det vill leka. Vid pedagogiska aktiviteter är inget barn tvingat att bara med. I planerade och spontana samtal med förskolepersonalen lyssnas det på barnen och deras önskemål och idéer efterföljs i den mån det är möjligt. För oss är det viktigt att vi lyssnar på varje barn och att varje barn uppmärksammas. Självklart finns det dock fall då vi måste bestämma saker utan att barnens önskemål tillgodoses. Vi anlägger dock alltid ett barnperspektiv med barnets bästa i fokus. Det kan ibland betyda att barnet måste acceptera ett nej och att det måste bygga upp sin frustrationstolerans.

9.4.Klagomålshantering

En gång per år genomför styrelsen en enkätundersökning bland föräldrarna. Här ges föräldrarna möjlighet att anonymt yttra sina önskemål och förslag till personalen. Det är dock viktigare att skapa en atmosfär där det närsomhelst är möjligt att säga sin mening.

9.5 Dokumentation

Barnens utveckling dokumenteras med hjälp av observationsmaterialet ”Beller” eller ”Perik”. För de största barnen, som snart ska skolas in i skolan, genomförs ett språkutvecklingsmaterial. (”Sismik” eller ”Seldak”, beroende på barnens förstaspråk). Barnen har varsin pärm där vi och barnen dokumenterar med hjälp av foton, teckningar och särskilda observationer från barnens utveckling.

10 Offentlighetsarbete

Kontakten med närliggande förskolor sker i form av samtal på lekplatserna i närheten, liksom genom telefonsamtal. Fortbildningar och möten organiserade av KKT används för att knyta kontakter med andra förskolor. Butiker och institutioner i förskolans närhet används som en del av det pedagogiska utbudet (gå och handla, besöka biblioteket). En gång per år organiseras ett öppet hus. Detta annonseras i diverse närtidningar liksom genom informationsblad. Information finns även på vår hemsida och vår facebook sida.